

İLKÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN OKUL ŞARKILARINA PİYANODA EŞLİK YAPABİLME KONUSUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA *

A Study on the Views for Accompaniment of Primary School Teachers to School Songs by Playing Piano

Deniz Beste ÇEVİK**

Elif GÜVEN***

ÖZET

Problem Durumu: İlköğretimde okul şarkıları, genel müzik eğitiminin temel öğelerindedir. Müzik eğitiminde kullanılan şarkılar; hem eğitsel amaçlı bestelenmiş; hem de tek sesli, çoksesli eşlikli şarkıları kapsayacak şekilde okul müziği özelliklerini içinde barındırmaktadır. Okul şarkıları, öğrencilerin müziksel işitme yeteneklerini, seslerini, müziksel gelişimlerini sağlamak amaçlıdır. Bir okul şarkısına eşlik yapabilmek piyano öğretiminin bir koludur. Piyano eğitimi, bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel becerilerinin tümünü içeren uygulama alanlarını kapsamaktadır. Bu açıdan, piyano eğitiminin, öğrencinin, müzik dinleme beğenisinin, müziksel işitmesinin ve müziksel becerilerinin gelişimine katkıları bulunmaktadır. Bu bağlamda, müzik öğretmeni için, piyano çalgısını etkili bir şekilde eşlik yapabilecek seviyede kullanabilmesi önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmada ilköğretim müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik bakış açılarının araştırılması, bu yönde zorlandıkları konuların ve zorlanmalarının sebeplerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada durum tespitine yönelik tarama modeli esas alınmıştır. Müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına piyanoda eşlik yapabilme konusuna ilişkin görüşlerini ortaya çıkartmak amacı ile bir anket formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgular gruplandırılarak tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular ve Sonuçlar: Müzik öğretmenleri öğrencilerin müzik dersini çok sevdiklerini, zevk aldıklarını, eğlendiklerini ve rahatladıklarını belirtmektedirler. Öğret-

---

* Bu çalışmada elde edilen bulguların bir kısmı, 11-13 Kasım 2010 tarihleri arasında yapılmış olan "International Conference on New Trends in Education and Their Implications" kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr. Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.

*** Arş.Gör. Dr. Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

menler, müzik öğretmenliği lisans eğitimi süresince “korrepetisyon” dersi adı altında okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik çalışmalar yapıldığını ancak bu dersin süresinin uzatılması gerektiğini vurgulamışlardır. Müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun piyanoda okul şarkılarına eşlik yapabilme konusunda zorluk yaşadığı ortaya konmuştur. Öğretmenlere göre, bir okul şarkısını öğretirken piyano/orgda eşlik yaparak çocukların derse dikkatleri çekilebilir ve daha kısa sürede öğrenmeleri sağlanabilir. İlköğretim müzik ders kitapları hakkında öğretmenlerin bir kısmı kitapta yer alan şarkıların sınıf seviyesine ve öğrencilerin ses genişliklerine uygun olmadığını, kitapta daha çok şarkıya yer verilmesinin gerekliliğini belirtmektedir. Son olarak, öğretmenlerin büyük çoğunluğu kaynak olarak kullandıkları kitap olmadığını belirtmektedirler.

Öneriler: Müzik öğretmeni adaylarına, ileriki meslek yaşantılarında, bir okul şarkısına piyanoda eşlik yapabilme yetisinin gerekliliği ve önemi vurgulanmalıdır. Eşlik dersinin süresinin uzatılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmeni, okul şarkıları, okul şarkılarına piyanoda eşlik yapabilmeye yönelik görüşler.

ABSTRACT

Problem: School songs are basic components of teaching at primary schools. Songs used for music education are composed both for educational purposes and also to include unison and polyphonic songs so that they bear the features of school music. School songs are developed in the hopes of improving students' awareness for music, their voice and musical development. Accompanying to a school song is a branch of teaching how to play a piano. Piano education covers application of an individual's cognitive, affective and kinetic skills. When examined from this point of view, it is seen that piano education aids students develop their music preferences, musical awareness and musical skills. In that sense, it bears importance that an effective level of accompaniment can be done by the music teacher with the piano.

Research Aim: In this study, researching views of primary school music teachers on accompaniment to school songs, rooting out the topics they have problem with is aimed.

Method: In this study a model prepared for condition detection was used. A survey was used to get a glimpse of what teachers think of accompanying to school songs. The data gathered from the survey was presented on graphs in groups.

Findings: Music teachers say that students like music class very much, enjoy it, have fun and relax. Teachers claim that throughout undergraduate education studies on accompanying to school songs were being done under the name of co-repetition and that this amount of time is not enough and it should be longer. On the topic of accompanying to school songs with piano most of teachers say that they have trouble. Teachers gives importance to the fact that while teaching a school song, the skill to

accompany to a song boosts students attention. Some of teachers say that primary school music textbooks are not suitable for students' level and skill and that more songs should be included to the books. Finally, most of them said that they had no textbook for accompanying to songs with piano.

Suggestions: It must be emphasized that the ability to accompanying school songs by piano is necessity and importance in future professional lives. Extend the duration of the accompaniment course must be provided.

Keywords: Music teacher, school songs, views on accompanying to school songs with piano.

1. GİRİŞ

Okul müzik öğretiminin amacı; “çocuğun sesini, zevkini ve kulağını eğiterek ona sesle nota okumak, iyi ve zevkle şarkı söylemek becerisini kazandırmaktır” (Coşkuner, 1954:5; akt. Bozkaya, 2001). Müzik eğitiminin vazgeçilmez unsurlarından biri olan okul şarkıları, okul öncesi eğitimde daha çok çevreyi, kendini tanıma ya da bir takım toplumsal davranışları kazandırmayı (trafik, vücudumuz, mevsimler, çevremiz vb.); ilköğretim döneminde ise bazı müziksel davranışlar kazandırmayı hedeflemektedir. Müzik eğitiminde kullanılan şarkılar, müzik eğitiminin amaçlarına uygun davranış değişikliği oluşturma sürecinde müzik öğretmenin en büyük yardımcısı olmakla birlikte, eğitsel amaçlı bestelenmiş veya okul müziği özelliklerini taşıyan tek sesli, çoksesli ve eşlikli şarkılardan oluşmaktadır (Uçan, 1990).

Müzik öğretmeni yetiştiren bölümlerin amacı; ilköğretim ve ortaöğretime yönelik genel müzik eğitiminin hedeflerine uygun olarak başta ders içi olmak üzere ders dışı, okul içi ve okul dışındaki tüm müziksel etkinlikleri verimli ve etkili bir şekilde yürütebilecek müzik öğretmeni yetiştirmektir (Bilgin, 1998). Bu bağlamda, öğretmenlerin, bugünün ve geleceğin eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Şentürk, 2000).

Müzik öğretmenliği programında yer alan eşlik dersi, 1997–1998 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanan programda üçüncü sınıf birinci dönemde “Eşlik” (Korrepetisyon) adı ile yürütülürken; 2006–2007 eğitim-öğretim yılında yeniden yapılandırılan programda, “Eşlikli Çalma” adı ile yürütülmektedir. Eşlik kavramı için çeşitli tanımlar bulunmakla birlikte, Say (2002)’a göre eşlik, “bir eserde esas sesi destekleyen parti veya partiler, ses müziği veya çalgı müziğinde bir eserin armonik niteliğini ortaya çıkaran, ona içerik ve derinlik kazandıran müzikal birlikteliktir” (Say, 2002).

Bir okul şarkısına piyanoda eşlik yapabilme becerisi, bir müzik öğretmeni adayına, lisans eğitimi süresince kazandırılması gereken temel becerilerden birisidir. Eşlik yapabilme yetisi, piyano eğitiminin bir koludur. “Piyano eğitiminin bir uygulama alanı olan eşlik derslerinde, okul müziklerindeki eşlik partilerini çalabilme, doğaçlama eşlik yapabilme, okul şarkılarına eşlik yazabilme, öğretmenin kendi yazdığı eşlik

partisini çalabilme, kısaca donanımlı ve yetkin bir şekilde eşlik yapabilme amacıyla verilen eşlik eğitimi, piyanoyu iyi derecede çalabilmenin ötesinde, piyano, armoni, kontrpuan ve müzik kuramları gibi derslerden kazanılan davranışların harmanlanmasıyla daha fonksiyonel bir nitelik kazanmaktadır” (Sönmezöz, 2006).

Müzik eğitiminde kullanılmaya en uygun çalgı olan piyano; geniş ses sınırı olması, sabit perdeli olması, entonasyon sorunu olmaması, kulak eğitimine uygun olması, orkestral ve koral eserlerin çalınabilmesi gibi özelliklerinin yanında (Say, 1996: 164); temel müzik bilgi ve becerilerinin kazandırılmasında, seslerin belli kurallar çerçevesinde oluşturduğu dizi, akor, arpej, modalite, vb. müziksel kavramların öğretilmesinde; müziksel işitme, müziksel bellek ve müziksel dikkat ile müzik tasarlama-doğaçlama ve yaratma yeteneklerinin geliştirilmesinde önemli bir öğretmen çalgısıdır. Buna ilaveten, öğrencilerin seslerini eğitmek amacı ile; ses alıştırmalarının yapılmasında, şarkılara eşlik yapılmasında, öğrencilerin sesine pes veya tiz gelen şarkıların başka tona/makama transpoze edilerek seslendirilmesinde, koro çalışmaları için koro partileri ve koro partitürlerinin indirgenerek çalınmasında, okul şarkılarının öğretilmesinde etkili bir çalgıdır. Şarkı öğretilirken yapılan piyano eşliğinin; tempoyu, nüansı, şarkıda verilmesi istenilen duyguyu ve düşünceyi pekiştirdiği yadsınamaz bir gerçektir.

Sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin, ileriki meslek yaşantılarında, okul şarkılarına piyano ile eşlik yapabilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma, ilköğretim müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik bakış açılarının araştırılması, bu yönde zorlandıkları konuların ve zorlanmalarının sebeplerinin ortaya çıkarılması açısından önemlidir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu belirtildikten sonra veri toplama araçları ve veri çözümleme teknikleri açıklanmıştır. Araştırma modeli, araştırma amacına uygun verilerin toplanması ve çözümlenmesi için gerekli koşulların düzenlenmesidir. Bu çalışmada kullanılan araştırma modeli, konuyu var olduğu durumu ile betimlemeyi amaçlayan tarama modelidir. Diğer bir ifadeyle çalışmada durum tespitine yönelik model esas alınmıştır.

2.1.Çalışma Grubu

Bu çalışmanın çalışma grubunu 2009-2010 eğitim öğretim yılında Balıkesir ili merkez ilçesinde görev yapan 23 ilköğretim müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen 6 tane açık uçlu sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular, geçerlik çalışması için bu alanın uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda gerekli yerlerin düzeltilmesi yapılarak son şekil verilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Ankette yer alan açık uçlu soruların cevaplanması için soruların altına boşluklar bırakılmıştır. Anketler öğretmenlere uygulanmadan önce araştırmanın amacı ve anket hakkında bilgi araştırmacılar tarafından, sözlü olarak verilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Anketten elde edilen verilerde, betimsel yöntemlerden frekans (f) ve yüzdelikler (%) kullanılmıştır. Nitel verileri ankette yer alan açık uçlu sorular oluşturmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar sınıflandırılarak değerlendirilmiş ve tablolaştırılmıştır.

Öğretmenlerin görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Elde edilen yazılı verilerin analizinde nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar üzerinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen kodlamalar belli kategoriler halinde birleştirilerek sınıflandırılmıştır. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlar anlam bakımından gruplandırılarak bir araya toplanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Bakış Açıklarına İlişkin Dağılım

	f	%
Öğrenciler, müzik dersini çok seviyorlar. Buna ilaveten, dersten zevk aldıkları ve eğlendikleri için, stres atmalarında bu dersin çok yararlı olduğunu ve rahatladıklarını hissettirmektedirler.	14	32.5
Derste flüt çalmaktan büyük keyif alıyorlar.	1	23.2
Öğrenciler, farklı müzik türlerini tanımaya karşı oldukça tepkilidir. Okulda öğretmeye çalıştığımız eserlerle/şarkılarla öğrencilerin okul dışında dinledikleri müzikler arasında büyük farklılıklar var. Sadece arabesk, pop müzik ve oyun havalardan zevk alıyorlar, diğer müzik türlerinden zevk almıyorlar, bu da derste sıkıntı yaratmaktadır.	4	30.17
Öğrenciler, müzik dersinde, sınav olmadığı için dersi önemsememektedir. Velilerin bu konuda etkili olduklarını düşünmekteyiz.	7	16.2
Öğrenciler, müzikleri oyunlaştırmaktan büyük zevk aldıkları için, derse katılımları daha çok artmaktadır.	5	11.6
Derste grup başkanı olmak için yarışmaları derse aktif katılımlarını sağlıyor, blokflüt dışında diğer Orff çalgıları ile çalmaktan büyük keyif alıyorlar, beğenilerinin ve zevklerinin bilgilendirme ve uygulama ile geliştiğini belirtiyorlar.	8	18.6
Öğrenciler daha çok aktif olarak derse katılabilecek etkinlikler olmasını dile getirmektedirler ve parça seçiminde sadece onların öğrenmeyi istedikleri okul şarkılarını öğrenmek istiyorlar.	4	9.30
Toplam	43	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, öğrencilerin müzik dersine bakış açlarına ilişkin olarak müzik öğretmenlerinin 0.33’ü öğrencilerin dersi çok sevdiklerini, dersten zevk aldıklarını, eğlendiklerini ve rahatladıklarını, 0.19’u derse aktif olarak katılmak istediklerini, orff çalgılarını çalmaktan keyif aldıklarını, 0.16’sı müzik dersinde sınav olmadığı için dersi önemsemediklerini belirtmekte, 0.12’si ise, müzikleri oyunlaştırmaktan keyif aldıkları için derse katılımlarının arttığı üzerinde durmaktadır.

Tablo 2a. Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Süresince, Okul Şarkılarına Eşlik Yapabilmeye Yönelik Çalışmalara İlişkin Dağılım

	f	%
Evet	9	39.1
Hayır	8	34.7
Kısmen	6	26.0
Toplam	23	100

Tablo 2a’da görüldüğü gibi, lisans eğitimi süresince okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik çalışmalara ne derece yer verildiğine ilişkin olarak müzik öğretmenlerinin 0.39’u “evet”, 0.35’i “hayır”, 0.26’sı ise “kısmen” şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 2b. Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Süresince, Okul Şarkılarına Eşlik Yapabilmeye Yönelik Çalışmalara İlişkin Düşüncelerin Dağılımı

	f	%
Konservatuar mezunu olduğumdan dolayı bu tür çalışmalara yönelik uygulamalara yer verilmedi. Oysaki lisans eğitimi süresince bu yönde çalışmalara yer verilmelidir.	2	4
Sıklıkla okul şarkılarına eşlik yaparak öğrencilerin dikkatini nasıl çekebileceğimiz üzerinde derslerde durulmaktaydı. Ancak, lisans eğitimi süresince, bu konuda teorik anlatımdan çok, uygulamalı çalışmalar üzerinde durulması gerekmektedir.	8	16
Lisans eğitimi süresince “korrepetisyon” dersi altında yer verilmekte idi. Kesinlikle her yıl olması gerektiğini düşünüyoruz, çünkü süresi yeterli değildir.	13	26
Lisans eğitimi boyunca, okul şarkılarına uygun çoksesli parçaların çalışılmasına, repertuar oluşturulmasına, ritim çalgılarının kullanımına çok daha geniş yer verilmelidir.	7	14
Özellikle, lisans eğitimi süresince, ileriki mesleki yaşantımıza yönelik zorlanmayacağımız konular üzerinde daha detaylı ve uzun süreli yer verilmelidir.	11	22
Özellikle, armoni dersine giren öğretim elemanının, bu konulara sık yer vermesinin gerekli olduğunu ve bir okul şarkısına eşlik yapabilmeye yönelik çalışmaların piyanoda uygulamalarını sıklıkla yaptırması gerektiğini düşünüyoruz.	9	18
Toplam	50	100

Tablo 2b’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin 0.26’sı, müzik öğretmenliği lisans eğitimi süresince, “korrepetisyon” dersi adı altında okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik çalışmalar yapıldığını ancak bu dersin süresinin yetersiz olduğunu ve 4 yıl olması gerektiğini, 0.22’si, müzik derslerinde bu yöndeki çalışmalara ağırlık verilmesinin gerektiğini, 0.16’sı ise, teorik anlatımdan çok uygulamalı çalışmaların olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tablo 3a. Müzik Öğretmenlerinin, Okul Şarkısına Piyanoda/Orgda Eşlik Yaparken Zorluk Çekip/Çekmeme Durumlarına İlişkin Dağılımları

	f	%
Evet	14	60.8
Hayır	8	34.7
Kısmen	1	4.34
Toplam	23	100

Tablo 3a’da görüldüğü gibi piyano/orgda okul şarkılarına eşlik yapabilme konusunda, müzik öğretmenlerinin 0.61’inin zorluk yaşadığı, 0.35’inin zorluk yaşamadığı, 0.04’ünün ise, kısmen zorluk yaşadığı sonucu ortaya koyulmuştur.

Tablo 3b. Müzik Öğretmenlerinin, Okul Şarkısına Piyanoda/Orgda Eşlik Yaparken Zorluk Çekmelerinin Sebeplerine Göre Dağılımı

	f	%
Piyano dersini yeterli süre okumadığımız için, özellikle sol elimizi kullanmakta zorluk çekiyoruz.	4	9.09
Meslek yaşantısına atıldığımızdan beri, öğretmenlik yaptığımız okulda, org/piyano enstrümanları olmadığından dolayı, bu konuda geri kaldığımızı düşünmekteyiz. Şu an eksikliklerimizi fark ederek üzerinde çalışmalar yapıyoruz.	10	22.7
Bir okul şarkısına, piyano/orgda eşlik yapmakta zorlandığımız için ya gitar ya da flüt çalgısını kullanmayı tercih ediyoruz. Çünkü bilgimiz piyano/orgda eşlik yapabilmeye yeterli gelmemektedir.	5	11.3
Armoni bilgisi alt yapımız yeterli olmadığı için, okul şarkılarına eşlik yapabilme konusunda sıkıntılar yaşıyoruz.	9	20.4
Lisans eğitimimiz süresince, piyano/orgda okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik çalışmalara hiç yer verilmediği için zorluk yaşıyoruz.	8	18.1
Bir okul şarkısına, piyanoda/orgda eşlik yaparken zorluk yaşamıyoruz.	8	18.1
Toplam	44	100

Tablo 3b’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin 0.23’ü, meslek yaşantılarına atıldıklarından beri öğretmenlik yaptıkları okulda org/piyano çalgıları olmadığından geri kaldıklarını şu an ise bu eksiklikleri telafi etmeye dönük çalışmalar içerisinde bulduklarını; 0.20’si armoni bilgisi alt yapısındaki eksiklerden dolayı zorlandıkları-

nı; 0.18'i lisans eğitimi süresince, piyano/orgda okul şarkılarına eşlik yapabilmeye yönelik çalışmalara hiç yer verilmediğini, diğer 0.18'i ise, bir okul şarkısına piyano/orgda eşlik yapabilmeye yönelik sıkıntı çekmediklerini belirtmektedir.

Tablo 4. Bir Okul Şarkısına Piyanoda Eşlik Yapabilmenin, Öğrencilerin Müziksel Gelişimlerine Olan Katkılarına Göre Dağılımı

	f	%
Sesleri doğru bir şekilde duymalarına ve tanımlarına yardımcı olmaktadır.	6	9.52
Öğrencilerin, derse ve konulara ilgilerini çekerek zevk almalarını, kısa sürede daha kolay öğrenmelerini sağlamaktadır.	13	20.6
Çalınan ezginin işitilmesi ile sol elin de duyurulması, öğrencilerin daha çok derse katılımlarını kolaylaştırmaktadır. Buna ilaveten, kulak gelişimleri adına da olumlu yönde etkisi olmaktadır.	12	19.0
Müziksel gelişimlerinde daha etkili olmaktadır, bu da, detone olmalarını engellemektedir.	6	9.52
Org çalgısında, ritim eşliği olduğundan tempo konusunda (hızlanıp/yavaşlama) öğrenciler zorluk çekmiyorlar. Böylelikle, ritim duygularının gelişimine olanak sağlanmış olmaktadır.	8	12.6
Eşlikli çalışmaların, öğrencilerin öğrenmelerinde ve konuları kavramalarında daha etkili olduğunu ve duygularını daha iyi yansıttıklarını düşünüyoruz.	5	7.93
Söyledikleri ezgiyi çokselsli olarak duyarak, çokselslilik duygularının gelişimine olanak sağlanmaktadır.	6	9.52
Öğrencilerin, şarkıyı birlikte uyum içerisinde söylemelerine olanak sağlanmaktadır.	7	11.1
Toplam	63	100

Bir okul şarkısı öğretirken piyano/orgda eşlik yapabilmenin öğrencilerin müziksel gelişimlerine katkılarına ilişkin, müzik öğretmenlerinin 0.21'i çocukların derse ve konulara ilgilerini çekerek zevk almalarını, kısa sürede kolay öğrenmelerinin sağlandığı üzerinde dururken; 0.19'u şarkının ezgisinin işitilmesi ile sol elin duyurulmasının öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağladığını ve kulak eğitimlerinin geliştiğini vurgulamaktadır. 0.13'ü, org çalgısında ritim eşliği olduğundan tempo konusunda öğrencilerin zorlanmadıklarını ve bunun ritim duygularının gelişimine olanak sağladığını; 0.11'i ise, öğrencilerin şarkıyı birlikte uyum içerisinde söylemelerine olanak sağladığını belirtmektedir.

Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin, İlköğretim Müzik Ders Kitapları Hakkındaki Görüşlerine Göre Dağılımı

	f	%
İlköğretim müzik ders kitaplarının çok yeterli olduğunu düşünmemekle birlikte; öğrencilerin müzik bilgileri bazı konularda yetersiz olduğu için öğrencilere aktarırken zorluklar yaşanmaktadır. Buna ilaveten, konular yalın anlatılmayıp, pekiştirici örneklerle sunulmadığı için de çocuklara çok fazla hitap etmemektedir.	8	18.1
Öğrenci çalışma kitapları olarak verilen kaynaklar bulunmaktadır. Ancak bu kitapların sağlıklı olmadığını düşünmekteyiz. Özellikle nota bilgisini ve temel müzik bilgilerini öğretirken zorluk yaşadığımız yerlerde, o konularla ilgili etkinlikleri yaptırabilmekte sıkıntılar yaşamaktayız.	4	9.09
İlköğretim müzik ders kitaplarını çok sık kullanmamaktayız. Çünkü müzik öğretmenlerinin kullandığı yöntemler ve yaklaşımlar, yaşadıkları sıkıntılar, okulların fiziki yapısı gibi etkenler dikkate alınarak, kitaplarda yer alan etkinlikler öğretmenlere bırakılmalıdır ve daha fazla örneklere yer verilmelidir.	9	20.4
Yeni öğretim programında dersler tamamıyla etkinlik çerçevesinde işlenmektedir. Bu ise, öğrencilerin derse aktif olarak katılımlarını sağlamaktadır.	3	6.81
İlköğretim müzik ders kitaplarında şarkı sayısının az olduğunu ve çalışma kitabı ile öğretmen kılavuzu arasında farklılıklar olduğunu düşünmekteyiz.	1	2.27
Seviye olarak kitapların ağır olduğunu düşünüyoruz. Çünkü seçilen şarkılar, sınıf seviyelerine ve öğrencilerin ses genişliklerine uygun değildir. Bununla birlikte, kitapta daha çok şarkı yer almalıdır, bu bakımdan da ilköğretim müzik ders kitaplarının yeterli olmadığını düşünmekteyiz.	17	38.6
Kitapların, nota ile öğretim düşünülmeden hazırlandığını ve tamamen kulaktan öğretmeye teşvik eden (özellikle de 4. ve 5. sınıf kitapları) kitaplar olduğunu düşünüyoruz.	2	4.54
Toplam	44	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi, ilköğretim müzik ders kitapları hakkında müzik öğretmenlerinin 0.39'u, seviye olarak kitapların ağır olduğunu, kitapta yer alan şarkıların sınıf seviyesine ve öğrencilerin ses genişliklerine uygun olmadığını, kitapta daha çok şarkıya yer verilmesinin gerekliliğini belirtmektedir. 0.20'si, ilköğretim müzik ders kitaplarını sık kullanmadığı ve her müzik öğretmenin kullandığı yöntem, yaklaşımın farklı olduğu üzerinde dururken, kitaplarda yer alan etkinliklerde öğretmenlere danışılmasının öneminden bahsetmektedir. 0.18'i ise, ilköğretim müzik ders kitaplarını yeterli görmemekle birlikte, öğrencilerin müzik bilgileri bazı konularda yetersiz olduğu için öğrencilere aktarırken zorluk yaşadıklarını ve konular yalın anlatılmayıp, pekiştirici örneklerle sunulmadığı için de çocuklara çok fazla hitap etmediğini vurgulamaktadır.

Tablo 6a. Öğretmenlerin, Pişano Eşlikli Okul Şarkıları İçin Kullanılan Kaynak Kitaplara Yönelik Düşüncelerine Göre Dağılımı

	f	%
Kaynak olarak kullandığım kitap var.	9	39.1
Kaynak olarak kullandığım kitap yok	14	60.8
Toplam	23	100

Pişano eşlikli okul şarkıları için kaynak olarak kullandıkları kitaplara yönelik düşüncelerine ilişkin; müzik öğretmenlerinin 0.39'u kaynak olarak kullandıkları kitapların olduğunu; 0.61'i kaynak olarak kullandıkları kitap olmadığını belirtmektedir.

Tablo 6b. Müzik Öğretmenlerinin, Pişano Eşlikli Okul Şarkılarına İlişkin Daha Çok Çalışmaların Olması Gerekliliğine Göre Düşüncelerinin Dağılımı

	f	%
Pişano eşlikli okul şarkılarına ilişkin ne kadar çok kitap olursa o derece pratikte eşlik yapabilme yetimizi geliştirebileceğimizi düşünüyoruz.	9	27.2
Çeşitli pişano eşlikli halk türküleri, pişano eşlikli okul şarkıları vb. seviyeyi zorlayıcı kitaplar bulunmaktadır. Bu açıdan, her müzik öğretmenin alt yapısına uygun seviyelerde pişano eşlikli okul şarkıları/türkü /marş vb. eserlerin olduğu kaynak kitapların olması gerektiğini düşünüyoruz.	18	54.5
Bu yönde daha çok çalışmalar olmalı ve sene başında CD ile okullara temini sağlanmalıdır.	5	15.1
Pişano eşlikli okul şarkıları için kaynak kitapların yeterli olduğunu düşünüyoruz.	1	3.03
Toplam	33	100

Tablo 6b'de görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin 0.55'i pişano eşlikli okul şarkıları ve pişano eşlikli halk türküleri gibi seviyeyi zorlayıcı kitapların olduğundan bahsetmektedir. Bununla birlikte, öğretmenler, her seviyeye uygun kaynak kitapların olması gerektiği üzerinde durmaktadır. 0.27'si, ne kadar çok pişano eşlikli okul şarkılarına ilişkin kitap olursa pratik olarak uygulamalı eşlik yapabilme yeteneklerinin gelişimine olanak sağlayacağını düşünmektedir. 0.15'i ise, pişano eşlikli okul şarkıları vb. kaynak kitapların daha çok olması ve sene başında CD ile okullara bu yöndeki çalışmaların temin edilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır.

5. TARTIŞMA

Çalışmanın sonucunda, bir okul şarkısına piyanoda eşlik yapabilmenin önemi ve gerekliliğinden dolayı, ilköğretim müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik yapabilme konusuna ilişkin görüşlerinin ele alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada, müzik öğretmenlerine, öğrencilerin müzik dersine ilişkin bakış açıları sorulduğunda verilen cevaplardan, öğrencilerin derse yönelik tutumlarının genellikle olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler, derse aktif olarak katılmayı,

çeşitli orff çalgıları ile çalışmayı ve müzikleri oyunlaştırmayı sevmektedirler. Buna rağmen, öğretmenler, öğrencilerin yalnızca arabesk, pop müzik ve oyun havalarını sevdiklerini, bu nedenle okulda öğretilen şarkılara veya farklı müzik türlerine karşı isteksiz olduklarını belirtmiştir.

Müzik öğretmenlerinin bir kısmı, lisans eğitimleri boyunca okul şarkılarına piyano/orgda eşlik yapabilmeye yönelik çalışmalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Ancak, öğretmenler, bu çalışmaların süresinin yeterli olmadığını, teorik çalışmaların yanında uygulamalı çalışmalara daha çok yer verilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır. Yapılan bir çalışmada, eşlik dersinin süresinin yeterli olmadığı, öğretim elemanı ve öğretmen adaylarının görüşleri ile desteklenmektedir (Aydınoğlu, 2005). Bir başka çalışmada ise, eşlik dersinde uygulamalı çalışmalara daha sık yer verilmesinin gerekliliği hem ileriki meslek yaşantılarında daha donanımlı ve nitelikli özelliklere sahip olabilmek adına hem de bu çalışmaları daha da serileştirmeye yönelik olacak şekilde sürecin planlanması adına önemi belirtilmiştir (Çevik, 2011).

Araştırmada, öğretmenlerin büyük çoğunluğu, bir okul şarkısına eşlik yaparken zorluk yaşadıklarını vurgulamaktadır. Bu zorlukların sebeplerini; görev yaptıkları okullarda piyano/org bulunmadığından yeterli pratik yapamamaları, armoni bilgilerindeki eksiklikler ve lisans eğitimleri boyunca konuyla ilgili yeterli çalışmaların yapılmaması şeklinde belirtmişlerdir. Yapılan bir çalışma, yeterli pratik yapamamanın öğrencilerin okul şarkılarına eşlik yapabilme becerilerini olumsuz yönde etkilediğini vurgulamaktadır (Görsev, 2006). Bir başka çalışmada ise, öğretmenlerin eşlik yapabilme konusunda aldıkları eğitimi yetersiz buldukları ve eşlik derslerinin kendilerine gerekli becerileri kazandırmadığı ortaya çıkarılmıştır (Sönmezöz, 2006).

Araştırmanın bir diğer bulgusunda, müzik öğretmenlerine, bir okul şarkısına eşlik yapabilmeyen öğrencilere ne gibi müziksel katkıları olduğu sorulduğunda, öncelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin ve derse katılımlarının arttığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, ritim ve çokseslilik duygularının gelişimine katkıda bulunduğu, birbirleriyle uyum sağlamalarını kolaylaştırdığı ve sesleri doğru bir şekilde duymalarına olanak sağladığı vurgulanmıştır. Görülmektedir ki, ilköğretim müzik öğretmenlerinin meslek yaşantılarında bir okul şarkısına piyanoda/orgda eşlik yapabilmek vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Literatür sonuçları da bu konuyu destekler nitelik taşımaktadır (Levinowitz, 2001).

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç ise, müzik öğretmenlerinin, müzik dersi kitaplarında yer alan şarkıların seviyelerinin öğrencilerin sınıf seviyelerine ve ses genişliklerine uygun olmadığı üzerinde durmalarıdır. Bu yüzden, öğretmenlerin bir kısmı, bu kitapları derslerinde çok fazla kullanmadıklarını belirtmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin büyük çoğunluğu, piyano eşlikli okul şarkıları için kaynak olarak kullandıkları kitap olmadığını, bunun nedeninin var olan kitaplardaki eşliklerin üst seviyede olduğunu vurgulamaktadır. Buna ilaveten, öğretmenler, piyano eşlikli okul şarkılarının bulunduğu kitapların her seviyeye uygun olarak hazırlanması gerektiğini belirtmektedir.

Araştırmanın bulgularına dayanarak, müzik öğretmenlerine ve bu alanda çalışan araştırmacılara şu öneriler getirilebilir:

- Lisans eğitimi süresince, müzik öğretmeni adaylarına, ileriki meslek yaşantılarında, bir okul şarkısına piyanoda eşlik yapabilme yetisinin gerekliliği ve önemi vurgulanmalıdır.
- Lisans programlarında okutulmakta olan Eşlik/Eşlikli Çalma dersinin süresinin uzatılması sağlanmalıdır.
- İlköğretim müzik öğretmenlerinin, derslerinde piyano/orgdan yararlanabilmesi için, okullarda piyano/org bulundurulmasına yönelik yetkililer bilinçlendirilmelidir.
- Piyano eşlikli okul şarkıların bulunduğu yayınların sayısı, öğretmenlerin, müzik derslerinde daha etkili bir şekilde yararlanabilmesi ve daha fazla seçenek olabilmesi adına arttırılmalıdır. Buna ilaveten, bu yayınlarda, seviyeye uygun olarak her öğretmen adayının çalabileceği düzeylerde eşliklere yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aydınoglu, O. (2005). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Eşlik (Korrepitasyon) Dersinin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Bilgin, S. (1998). *İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çıkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano ile Eşliklenmesi*. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- Bozkaya, İ. (2001). *Okul Ortamında Müzik*. F.Özsan Matbaacılık, Bursa.
- Çevik, D. B. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının Eşlik Dersine Bakış Açıkları ile Derste Zorlandıkları Konulara İlişkin Çözüm Önerileri, *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 345-360.
- Görsev, A. (2006). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin "Piyano Eğitimi", "Müzik Teorisi Ve İşitme Eğitimi" Ve "Eşlik (Korrepitasyon)" Dersleri ile Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul Şarkılarına Piyano İle Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Levinowitz, L. (2001). A Golden Age for Early Childhood Music Education, *Teaching Music*, December, 9 (3), 44–47.
- Say, A. (1996). *Müzik Öğretimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara
- Sönmezöz, F. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğrenim Gören Lisans Öğrencilerinin Eşlik Dersine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26–28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Şentürk, N. (2000). Musiki Muallimden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Süreci, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (3), 134.
- Uçan, A. (1990). *Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi, No:7. s. 239.